

Na de theepauze volgde een zeer geestige lezing van de heer Henri Knap over: „Wij doktersvrouwen”. Zijn huwelijk met een arts, verleende de heer Knap tot op zekere hoogte het recht de eerste persoon meervoud te benutten.

Per bus werden de dames vervolgens naar het Centraal Museum gebracht, waar een speciale expositie voor hen was ingericht.

Het was een prettige ervaring voor de dames eens met elkaar van gedachten te kunnen wisselen over „het praktijkbedrijf”, en zich bovendien weer eens echt één te weten met haar echtgenoot in de „praktijkvoering”.

De dag werd besloten met een „gemengd” drankje en hapje in Esplanade.

J. A. Kuyken-Schutter

UIT DE NOTULEN

Bestuursvergadering van 19 oktober 1961

Het N.H.G.-bestuur nam met belangstelling kennis van de bij de leden van de Commissie Nascholing bestaande plannen een aantal centra te bezoeken teneinde de vorming en werkzaamheid van kleine discussiegroepen op het terrein der nascholing in de centra te stimuleren. Het is zeker te verwachten, dat deze vorm van persoonlijk contact zal bijdragen tot verlevendiging der activiteiten.

De reeds bestaande plannen om een serie boeken op het gebied van de huisartsgeneeskunde uit te geven onder auspiciën van het Genootschap, zal nader door het dagelijks bestuur worden bestudeerd.

Gebleken is dat enige centra plannen beogen om bepaalde tot hun gebied behorende afdelingen af te stoten, daar leden van deze afdelingen om veelal geografische redenen de centrum-bijeenkomsten zelden bijwonen, of ook wel omdat dergelijke afdelingen soms al een zeer actief eigen bestaan leiden buiten het grotere centrum-verband. Hoewel het N.H.G.-bestuur een dergelijke ontwikkeling niet à priori wil afwijzen (vaak is immers de zelfwerkzaamheid van kleinere groepen beduidend beter dan die van grotere groepen), meent het er toch op te moeten wijzen, dat de geografische grenzen van een centrum door het N.H.G.-bestuur worden vastgesteld en dat derhalve zulke plannen tot afscheiding door de centra aan het bestuur moeten worden voorgelegd. Het is nu eenmaal ongewenst, dat „afgestoten” afdelingen door het ontbreken van een discussie- of studiegroep of door het ontbreken van geschikte bestuurders, zonder meer organisatorisch in de lucht zouden komen te hangen.

Het bestuur besprak de jaarverslagen 1960 van de centra Arnhem en Zwolle, alsmede de verslagen 1960-1961 van de studiegroep „Artikelendocumentatie” en 1961 van de Congrescommissie. Sommige centrubesturen zijn van mening, dat het aantal jongere huisartsen, in het bijzonder uit de stedelijke centra van een rayon, slecht vertegenwoordigd is in het N.H.G.; als mogelijke oorzaak voor dit verschijnsel wordt dan onbekendheid met het Genootschap genoemd. Het N.H.G.-bestuur is van oordeel, dat het in eerste aanleg een taak van een centrubestuur is de nieuw gevestigde huisartsen voor het Genootschap te interesseren. Weliswaar wordt reeds sinds geruime tijd door het N.H.G.-secretariaat op aanvraag een inlichtingenpakket over het Genootschap aan belangstellende huisartsen toegezonden, doch besloten werd aan alle centra een aantal exemplaren van een nieuwe inlichtingenbrief te verstrekken ter verspreiding onder de nieuw gevestigde collegae.

Met het oog op het eerste lustrum van het N.H.G. werd besloten het Iedencongres 1961 te besluiten met een gemeenschappelijk te gebruiken aperitief en diner.

E. M. Jansen, secretaris

UIT DE CENTRA

Centrum Arnhem

Er werd in 1960 negenmaal door het centrum vergaderd, waarbij aan elke centrumvergadering gewoonlijk een bestuursvergadering vooraf ging. Evenals vorig jaar werd vergaderd op de eerste woensdag van de maand in de bibliotheek van het gemeenteziekenhuis te Arnhem. Werd aanvankelijk de agenda van de volgende vergadering staande de vergadering geconvoceerd, waarbij diegenen, die bericht van verhindering

gaven, schriftelijk convocaties kregen, na april werden alle vergaderingen schriftelijk geconvoceerd, waarbij ook steeds een exemplaar aan het secretariaat in Amsterdam werd gestuurd. Gemiddeld bezocht de helft der leden de vergaderingen, die steeds werden genotuleerd.

Het otitis media-onderzoek van Roelink uit Rheden werd op 1 mei van dit jaar beëindigd; daarna liep nog een na-onderzoek in een bepaalde leeftijdsklasse tot 1 mei 1961.

Enkele leden van het centrum deden mee aan het landelijk onderzoek van het N.H.G.

Hier tenslotte volgt een kort resumé van de activiteiten in het centrum:

Op 6 januari werd na casuïstiek (door vier aangewezen leden) de hoofdschotel gebracht door ons lid Zonneveldt over „Placebo's”, waarna apotheker Witteveen dit onderwerp van farmacologische zijde belichtte. 3 februari gaf Prof. Mertens een korte beschouwing over het co-assistentenchap bij de huisarts; enkele leden van het centrum namen hierop een co-assistent een maand mee in de praktijk. Hun ervaring daarmee was uitstekend. Diezelfde avond gaf de orthopeed Bonne een exposé over „de platvoet”. Op 2 maart volgde na de gebruikelijke casuïstiek een uitstekende lezing van Riemer over chronische prostatitis, waarna de uroloog Elkman Rooda zijn visie hierover gaf. 6 april hield Ingenhoes een lezing over „veneuze druk”. Op 11 mei vernamen wij van Hartman en Giesberts de eerste uitkomsten over het in ons centrum gehouden mastitis-onderzoek, bereids gepubliceerd in huisarts en wetenschap, waarna Bergsma een beschouwing gaf over de Boerhaave-cursus in Leiden. Op 1 juni, de laatste avond voor de vakanties, hielden wij een filmavond, waarop enige zeer leerzame films werden vertoond over ontstoken ogen en over „the embryonic development of the chick”. 5 oktober werd het nieuwe seizoen geopend met casuïstiek, waarna orthodontist Offermans een lezing hield over „het verband tussen houdingsafwijkingen en de dysfunctie van het kauwstelsel”. Op 9 november leidde Bergsma ons in over de problematiek rondom de opleiding tot huisarts. Tenslotte begonnen wij op 7 december met de bespreking van de vierde patiënt van het ochtendspreekuur, die op een van tevoren bepaalde datum was gezien; ieder lid besprak in het kort deze patiënt, waarna de vergadering commentaar gaf.

J. T. M. Stuyt, secretaris

VAN DE REDACTIECOMMISSIE

*Opglossing van de opgaven **

In tegenstelling tot wat in de redactionele notitie in het vooruitzicht werd gesteld, volgen hier slechts de oplossingen van de drie opgaven, zoals door de probleemstellers gegeven. Van de hierop volgende discussie werd echter geen verslag gemaakt, zodat dit de lezer moet worden onthouden.

Opglossing opgave 1. Onmiddellijk kunstmatige ademhaling volgens Silvester toepassen en toediening van excitantia, zoals dit in 1951 nog gebruikelijk was (10 mg nitras strychnini intraveneus en 5-10 ml cardiazol intraveneus zo nodig om het uur herhalen). Binnen het uur kwam de ademhaling aldus weer op gang. Inmiddels was de opnemng in het ziekenhuis

* Zie (1961) huisarts en wetenschap 4, 362.

NAALDBANDEN

voor de op 1 januari 1962 beginnende vijfde jaargang van „huisarts en wetenschap” kunnen thans reeds worden besteld. Zij kunnen worden aangevraagd door middel van storting van f 3,75 per band op postgiro 2906 van Rotterdamse Bank, Kantoor Rapenburg, te Leiden, onder vermelding: „huisarts en wetenschap”, naaldband vijfde jaargang.

Op gelijke wijze kunnen naaldbanden voor de thans lopende vierde jaargang worden besteld.

geregeld, waarbij de arts zelf meeging in de ziekenauto (de af te leggen afstand bedroeg 15 km) om zo nodig opnieuw kunstmatige ademhaling te kunnen toepassen, hetgeen echter in dit geval niet noodzakelijk bleek. Het persoonlijk overdragen van de behandeling van deze patiënt aan de arts van het ziekenhuis was bovendien zeer belangrijk, omdat aldus de anamnese en de toegepaste behandeling op de meest betrouwbare wijze konden worden doorgegeven (Nieuwe inzichten inzake de behandeling van barbituurzuurvergiftigingen vindt men in (1960) Ned. T. v. Geneesk. 104, 2496 en (1961) huisarts en wetenschap 4, 38.)

Oplossing opgave 2.

Vraag: Welke differentiële diagnose komt hierbij in aanmerking? Antwoord: Volgens dermatologische begrippen hebben we hier te maken met noduli als primaire efflorescenties; bovendien is er een erytheem. Door de uitgebreide beschrijving van de verschillende eigenschappen der noduli in de opgave (lokalisatie voorzijde van de onderbenen; geen littekenvorming; geen ulceratie; pijnlijkheid; lichtrode kleur) kan de diagnose erythema nodosum bijna met zekerheid worden gesteld. Bij de differentiële diagnose zouden verder kunnen worden genoemd:

Erythema indurativum van Bazin (lokalisatie hiervan echter meer aan kuitzijde; meer paars-blauwe kleur; ulceratie en littekenvorming kunnen optreden; niet pijnlijk; soms jarenlang verloop);

vasculitis nodularis (pijnlijke, chronisch-recidiverende noduli aan de kuiten voornamelijk bij vrouwen met chronische flebitis; geneest met ingetrokken littekens);
pernioes (vaak andere lokalisatie);
lues gummosa.

Vraag: Voor welke ziekten kan dit symptoom een aanwijzing zijn? Antwoord: Met symptoom is hier dus erythema nodosum bedoeld. Erythema nodosum kan een aanwijzing geven voor de volgende ziekten:

- 1 tuberculose (primair longtuberculose);
- 2 infectie met hemolytische streptokokken; onder andere bij acuut reuma;
- 3 ziekte van Besnier-Boeck;
- 4 mycotische aandoeningen (trychofytie);
- 5 allergische reactie op geneesmiddelen (onder andere sulfathiazol, jodiden, bromiden, salicylzuur, antipyrine, fenacetine);
- 6 syfyilis;
- 7 in het buitenland: coccidioides (Californië); lymphogranuloma inguinale;
- 8 onbekende oorzaak; in meer dan 20 procent der gevallen zou één van de bovengenoemde ziekten niet kunnen worden vastgesteld.

Vraag: Waar moet bij de anamnese naar worden gevraagd?

Antwoord: Er moet worden gevraagd naar: de in de opgave en in het antwoord op de eerste vraag vermelde typische kwaliteiten van het erythema nodosum; het eventueel reeds vroeger gehad hebben van dergelijke plekken; het gebruik van boven vermelde geneesmiddelen; keelklachten; gewrichtsklachten; koorts; longziekten; huidafwijkingen (schimmelinfectie) en venerische infecties.

Vraag: Welke onderzoeken kunt u als huisarts verrichten of laten verrichten om te trachten tot een diagnose te komen?

Antwoord: Wát betreft de noduli letten op kleur, lokalisatie, pijnlijkheid, littekens, ulceratie en varices. Verder de reactie van Von Pirquet, de bezinkingssnelheid van de rode bloedlichaampjes, de antistreptolysinentiter, de serologische luesreacties, de temperatuurcontrole, het onderzoek van de keel, het onderzoek naar mycosen, eventueel onderzoek van de gewrichten en ten slotte verwijzing naar het consultatiebureau van tuberculosebestrijding voor thoraxdoorlichting.

Oplossing opgave 3. Bij specialistisch intern onderzoek bleek, dat de diagnostische en therapeutische ingrepen poliklinisch konden worden verricht. Op de coloninloopfoto's waren geen afwijkingen te zien, doch bij de rectoscopie bleken op 2 tot 8 cm afstand van de anus vele ulcera te bestaan. Een reeks clysmata met een combinatie van levertraan, dermatol en tetracycline, ondersteund door een tablettenkuur met Salazopyrine, bracht volledige genezing. De patiënt is thans in goede conditie en klachtenvrij.

Het antwoord op de in de opgave gestelde vraag: „Was het juist deze oude man te verwijzen?“, lijkt na het lezen van de oplossing gemakkelijk. In de discussie, die volgde na deze oplossing werd vooral beklemtoond, dat het poliklinisch onderzoeken en behandelen van dergelijke bejaarde patiënten steeds zoveel mogelijk moet worden nagestreefd.

AANVULLENDE LEDENLIJST

Van 4 tot 25 oktober 1961

Nieuwe leden:

V. H. Haag, Boulevard 4, Velp;
J. M. Meissner, Louise de Coligny laan 19, Oegstgeest;
W. E. C. Wind, te Siddeburen (Gr.);
H. A. Reterink, Johan Evertsenlaan 14, Oegstgeest;
P. H. M. Bender, Baanweg 21, Rotterdam.

Buitengewone leden:

A. J. M. Smulders, Catharinastraat 28, Breda;
Mevr. K. F. van Gulden Middelburg, Pr. Beatrixlaan 12, Dieren;
Mevr. J. J. Lanen-Baron, Anna van Burenlaan 1, Oegstgeest.

huisarts en wetenschap

4de JAARGANG · No 12 · DECEMBER 1961

<i>Inhoud:</i>	blz.
P. Muntendam: Rede, uitgesproken ter gelegenheid van het eerste lustrum van het N.H.G.	365
Jaarrede van de voorzitter op het N.H.G.-congres 1961	367
Werkgroep Verloskunde van de huisarts: Forcippale extracties	372
J. F. L. Fontein: Longembolie	376
A. P. Oliemans: Buikpijn bij kinderen	381
E. M. Jansen: Terugblik op vijf jaren N.H.G. ...	383
R. Scott: Experiences of teaching in general practice	389
Referaten	395
Boekbespreking	397
Het lezen waard	397
Erratum	397
Het N.H.G.-congres 1961	397
Damesprogramma van het zesde N.H.G.-congres	398
Uit de notulen	399
Uit de Centra	399
Van de redactiecommissie	399
Aanvullende ledenlijst	400

Redactiecommissie: A. Hofmans, voorzitter, Rotterdam — G. J. Bremer, Nieuwkoop — K. G. Brühl, Amsterdam — A. E. Denekamp, Hengelo (O) — D. C. den Haan, Leiden.

Redactiesecretaris: J. J. van Mechelen.

Secretariaat Nederlands Huisartsen Genootschap: Keizersgracht 327, Amsterdam-C., telefoon 020-64043.

Redactiesecretaris: Keizersgracht 327, Amsterdam-C., telefoon 020-242535.

Administratie, abonnementen, advertenties:

Fa. J. H. Kruyt, Uitgever, Groot Hertoginnelaan 28, Bussum, telefoon 02959-16155; postgiro: 142554.

Abonnement f 17,50 per jaar; voor studenten f 7,50; voor het buitenland f 20,—; losse nummers f 2,—.

Advertenties kunnen zonder opgaaf van redenen worden geweigerd.